

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelődsi, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:
 Egész évre 6 frt
 Fél évre 3 frt — kr.
 Negyed évre 1 frt 50 kr
 Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ ES LAPULAJDONOS:

K. WERESS SÁNDOR.

Szerkesztői szállás és kiadóhivatal, Hiduteza 32.

HIRDETÉSI DIJ.

Arszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A mezei gazdálkodásnál szereplő tőkéről.

(Vége.)

C.) Forgótőke

Forgótőke alatt értjük a gazdálkodáshoz naponként szükséges pénz, termény és anyagbeli készleteket. A forgótőke tárgyai azon tulajdonsággal bírnak, hogy a gazdálkodás céljára csak egyszer használhatók s az elhasználás után értéket és állományt változtatva az új terménybe mennek át és ennek hozamában kamatostól megtérülnek, mint pl. az élelmi szerek, vetőmag, trágya, takarmány különféle munkálatok stb.

E különféle készletek beszerzése érzékeny kiadásába kerülnek a gazdának s még érzékenyebbé válik az által, hogy ezelőlegezések némelyike csak évek múlva térül meg. Mind e daczára ezen készletek megett olesó is hár előre kell gondoskodni, hogy gazdálkodási tevékenységünk időközönként meg ne akadjon.

A mely gazda nincs azon helyzetben, hogy az álló és forgótőke tárgyainak beszerzéséről, illetőleg a felszerelésről előre gondoskodhassék az előtt két út áll, és pedig: vagy tisztességes kölcsönhöz folyamodik, vagy pedig birtokából egy kis részt elad s az érette kapott összeget felszerelésre fordítja. Az utóbbi mód előnyösebb; mert ha van valakinek pl. 100 hold birtoka s ebből 20 holdat elad pl. 4000 forintért, helyesebben

cselekszik, mintha e 4000 frtot kölcsönveszi a felszerelésre, mert a 80 hold jól felszerelt gazdaság bizonyosan többet jövedelmez, mint 100 hold, melyen 4000 forint teher van.

Különösen óvakodjék a gazda a nagy területű, de felszeretlen birtoktól; azonban ha ilyen már van és a felszereléshez pénze nics vagy adja bérbe, vagy a jelzett módok valamelyikéhez folyamodjék.

A mezei gazdálkodásnál szereplő különféle természetű tőkéről adott ezen rövid ismertetés után is könnyen belátható, hogy ezen tőkék nagyságát bizonyos minták szerint és pontosan megállapítani nem lehet, de a helyi körülményeket minden irányban tekintetbe véve, hazánk okszerűbb gazdaságaira nézve e tőkék arányosítása átlagosan megfelelő lesz, ha a telek értékének:

az épületek 20%-át

az állótőke állatteltári része 12%-át

„ eszközteltári része 8%-át

a fogótőke pedig 10%-át teszi.

Például, ha van valakinek 100 hold á. 200 frt, 20,000 frt értékű pusztatelke, akkor számítania kell ennek

20%-át 4000 frt építkezésre

12%-át 2400 frt ígás- és használatok beszerzésére

8%-át 1600 frt gépek és eszközök beszerzésére

10%-át 2000 frt pedig forgótőkétől, s ennek felét ismét fogyasztási anyagok beszerzésére, a másik felét pedig kész-

pénz gyanánt megtartani s a folyó kiadások fedezésére fordítani.

Vajjon, ha erdélyrészi gazdaságainkat szemügyre vesszük, hányat fogunk találni, melyben a tőkék közötti arányosítás ily módon volna felállítva? Bizony nagyon keveset, pedig minden ettől nagyobb mértékben eltérő arányosítás a gazdaság jövedelmezőséget csökkenti.

A különféle tőkék között felállított ezen arányosítást azonban nem szabad az utolsó krajczárig és minden körülmény között zsinormértékül venni, mert ezzel csak általános irányt és támpontot akartunk jelezni, melyre azonban a körülmények által javasolt némi módosítással mindig lehet támaszkodni.

Pethő M.

Torda-Aranyosmegye rendkívüli közgyűlése.

Vármegyénk — főispán gróf Bethlen G. ó méltósága elnöke alatt — folyó hó 23-án tartotta meg rendkívüli közgyűlését, az arra hivatott bizottsági tagok szép számu jelenléte mellett.

A közgyűlést főispán megnyitván, minde- nek előtt előterjesztetett h. főjegyző Nagy Olivér által a m. kir. belügyministernek azon leirata, a melylyel a bizottsági tagok számának 10 évre való megállapítása és a választókerületeknek beosztása tárgyában alkotott szabályrendelet küldetett le közigazgatás, illetve újbóli tárgyalás végett. Közgyűlés az állandó választmány javaslata értelmében, a ministeri rendeletnek megfelelőleg, a kiegészítéseket

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TARCZAJA.

Az egyetlen remény.

(Az „Aranyosvidék“ eredeti tárczája.)

Csakugy sugárzott az öröm jóságos szeméből. Öreg arczát a boldogság pirja futotta be. Mintha az öröm és boldogság, mit husz év óta megtagadott tőle a sors, most egyszerre mind együtt volna, s mind oda ült volna szemébe és arczára

Bizony nem kicsiny dolog is az, mikor a szegénynek egyetlen reménye teljesül.

S Patakiné reménye teljesült: Bélának sikerült hivatalba jutni. Dijnok lesz a megyénél, kerek harmincz frtot kap havonként.

Szép állás, sok pénz a mai világban.

A félig elzüllött Béla most fekete ruhás, hosszú kürtös-kalapú urakkal megy egy sorban király születése napján templomba, tisztelgésekre. Senki sem vetheti szemére, hogy valaha ilyen meg olyan volt, kereskedő-segéd, kibem nem bizhatott meg a princzipális, fiáncz, rég elcsuktak volna, ha nem tekintik a megbolgodult atyja érdemeit.

Most vége a szegyenkezésnek. Béla más életet kezd. Megbecsüli elsősorban magát, any-

ját és azután a hivatalát. Kettenkén majd csak megélnék abból a harmincz frtból, szállásra nem kell költenők, az van, két kis szobából áll az egész, de legalább az övék. Igaz, hogy egy kis teher is van rajta, de hát ezután már azon is könnyithetnek.

— Csak aztán embere légy, édes fiam, annak az állásnak. Először is jónak látnám, ha elmennél Keresztes Ambrus urhoz és megköszönnéd a fáradságát, mert ő igazán sokat tett érted . . .

— Eh, mit nekem Keresztes, ha tette, jól tette . . . s annyi. Talán még kezét is csokoljak neki azért, a pár szóért. Nó csak azt lesse.

— Jó, jó, fiam, ha te nem mégy el, elmegyek majd én, szól csillapítólag Patakiné. Megköszönöm én, mert a mai világban egy két szó többet ér egy két garasnál.

— Mit bánom én, ha mégy, ha nem mégy édesanyám. Hanem azt kikötöm, hogy engem szóba se hozzon. Eligazítom én a magam baját

— Igazítsd fiam, de jól; becsüld meg magad, a mint illik. Így lassan csak boldogulunk. Jó volna, ha ezután már korábban felkelnél, hogy kellő időben ott légy. Előzd meg a többieket. Aztán előljárod iránt légy engedelmes, ne feleselő, ne durczás.

— Ejnye, hogy anyámra ért ma a prédikálhatnáság. Mintha bizony nem tudnám, hogy kell az emberekkel bánni. Rég benőtt az én fejem lágya. Egyébiránt majd meglátja, hogy nem lesz panasza rám sem édesanyámnak, sem előljárodinnak.

— Ugy édes fiam, ugy, s Patakinének ismét sugárzott szemében az öröm, arczát ismét befutotta a boldogság pirja. Szeretettel tekintett az ő egyetlen reményére, a fiára.

Képzeletben maga elébe idézte a jövő napok boldogságát; azt a nyugalmat, mit nem fog megzavarni a hitelezők zaklatása; a fekete lüster ruhát, a mire nem fognak megvetőleg nézni a piacon, a templomban.

Meglesz a mindennapi kenyér, a meleget adó fa.

Nem kérnek, nem kunyorálnak semmitől semmit.

Istenem, beh szép is így az élet Bár mindig is így folyt volna. Most nem kellene szegény Patakinének attól tartania, hogy a fia ismét beleeshetik abba a visszásélet sodrába, mely anyjának annyi bút, s magának annyi szegyént hozott a fejére

Legyenek áldottak azok a jó emberek, kik a bün fertőjéből kihuzták, s visszaadták a becsületes életnek. Mert aztán lássa a roszt fia,

Berzevitz államtitkárral mind a jelenlegi gymnázium és reál egyesítéséről s ezek mellett a polgári iskola fentartásáról szóltak. Az új egyetemes középiskola tervezetét a miniszter ígérete szerint, mielőbb nyilvánosságra fogják hozni. — Az évenként megtartani szokott Széchenyi ünnepély febr. 22-én folyt le a budapesti nemzeti kaszinóban, melyen közéletünk jelesei és az arisztokrácia csaknem teljes számban jelen volt. Az ünnepi beszédet Apponyi Albert gróf mondta, lelkes szavakkal megemlékezve benne Széchenyi István nagy szelleméről, reforeszméiről, nemes önfeláldozó gondolkozásmódjáról. A szónoklat általános zajos tetszéssel fogadtatott. Stefánia özyegy trónörökösne híre szerint Afrikába, Tuniszba fog utazni, miről az ottani főkonzul már értesítette Marsicault francia helytartót. A féléves kereszt-egylet és a Gyermekvédő-egylet közös egyletté alakulnak országos lelenczház és gyermekvédő-egyesület névvel. — Fraknói Vilmos a sokérdemű magyar történész Rómában magyar tudós hazafiak számára házat épített a város legszebb pontján, hogy ott öt tudós állandó ingyenlakást találjon s a városnak egyetemes történelmi kincsei közt kevesebb anyagi gonddal és így több eredménnyel kutathasson. A történelmi társulat táviratban tudatta köszönetét a nagylelkű alapítónak. — A képviselőház elnöknek nagy többséggel báró Bánffy Dezső volt főispán választott meg.

— Szerk. üzenetek. K. István Kolozsvár. Jól teszed ha megindítod a cserepéldányt. — B. M. Budapest. Az ígért lapot még nem kaptuk meg. — N. L. Kolozsvár. Tagadhatatlan a tehetség nyoma, de ez a vers még sem ulti meg a mértéket. Jóbbat kérünk, több gondal kidolgozva. — V. K. Földvár. Levél ment. — N. Torda. Személyeskedő cikkek még nyiltérben sem közlünk

VARMEGYEI RENDELETEK.

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.

Szám. 1270—1892.

Valamennyi főszolgabíró és városi tanácsnak.

A kerületi betegsegélyező pénztárak száma, területe és székhelye az 1891. XIV. t.-cz. 30.

§-a értelmében rendeleti úton lévén megállapítandó, értesitem az I. fokú iparhatóságot, hogy ezen pénztárak számát, területét és székhelyét Magyarország területére nézve a belügyminiszterium vezetésével megbizotti miniszterelnök úrral egyetértőleg kereskedelemügyi miniszter (ő nagyméltósága az A.) alatt mellékelt beosztás szerint állapította meg.

Az ilykép megállapított beosztás egy példányát midőn tájékoztatás végett megküldöm, még a következőket jegyzem meg:

1. Az illesztett beosztás első rovatában a felállítandó kerületi pénztárak székhelyei vannak megállapítva, a következő három rovatban pedig azon kerületek, illetve törvényhatósági joggal bíró városok rendezett tanácsú városok és vármegyei járások jelöltetnek meg, melyek az illető pénztári székhelyhez tartoznak.

2. Az alkalmazottak száma felirással el látott rovat ez ez irányban gyűjtött statisztikai adatok alapján tájékoztatást nyújt az illető törvényhatósági joggal felruházott város, vagy rendezett tanácsú város illetve járásban alkalmazott ipari, kereskedelmi és gyári munkások (segédszemélyzet) számáról. Megjegyzem azonban, hogy ezen számban a közlekedési vállalatoknál a bányászati üzemeknél alkalmazottak nem foglaltatnak. Az e rovatban foglalt adatok egyébként csak is tájékoztatásul szolgálnak arra nézve, hogy az illető kerületi pénztár megalakításánál körülbelül mennyi alkalmazott közreműködésére lehet számítani.

3. Az utolsó rovatban azon elsőfokú iparhatóságok jelöltettek meg, melyeket az 1891. XIV. t.-cz. 35. §-a alapján kereskedelemügyi miniszter (ő nagyméltósága a kerületi pénztár székhelye szerint illetékes iparhatóságok az idézett törvény 79. §-a szerint az illető kerületi pénztár feletti felügyelet és ellenőrzés gyakorlására vannak hivatva.

4. A kerületi pénztárak tényleges megalakítása iránt legközelebb külön fog miniszter (ő nagyméltósága s azok megalakításánál a mellékelt beosztás lesz követendő; fentartatván

a netalán szükséges módosítások, illetve a kerületi pénztárak számának apasztása, vagy szaporítása arra az időre, midőn ez irányban tapasztalatok fognak rendelkezésre állani.

Torda 1892 február 15-én.

RÉDIGER BÉLA,
h. alispán.

A legújabb és legolcsóbb

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

MAGYAR UJSÁG.

Lapfajtájánál:

Dr. FENYVESSY FERENC orsz. képviselő.

Előfizetési árak: Egész évre . . . 12 ft.
Félévre 6 ft.
Negyedévre 3 ft.

A „Magyar Ujság“ kiadóhivatala egész éves és féléves előfizetőinek azt az állandó kedvezményt nyújtja, hogy a „Magyar Ujság“

VALAMENNYI SORSJEGYEIRE,

melyek Magyarország és Ausztria összes törvényesen engedélyezett sorsjegyeinek két csoportjából állanak és a Magyar Irszámoló és Pénzváltóbanknál letétbe helyeztetek, játszanak és évenként és csoportonként 65, tehát **130 huzásban** részesülnek és csoportonként $3\frac{1}{2}$, tehát összesen

7 millió nyerevényre játszanak.

A felosztás úgy történik, hogy a „Magyar Ujság“ mindazon esetben, melyben valamelyik sorsjegyre kihuzatik, a nyerevényösszeg felét előfizetőinek engedi át, oly formán, hogy egyik budapesti kir. közjegyző előtt egész éves sorából 30, s féléves előfizetőiből 20 sorsolatik ki. Ezen 50 előfizető között osztatik szét az egész nyerevény f-le

Mutatványszámokat ivánatra irygen küld a

„MAGYAR UJSÁG“

kiadóhivatala.

1—4

Budapest, IV. Granátos-utca 1. sz.

Jelen hirdetéssel van szerencsém a nagyérdemű helyi- és vidéki közönség szives tudomására hozni, hogy helyben, a főtéren, 25 év óta fenálló jóhírnévnek örvendő

FRENKEL H. czég alatti

czipész-üzlet vezetését, atyám halála folytán átvettem, s az azt a mai kor igényeinek megfelelőleg rendeztem be és folytatom tovább.

Ugy a fővárosban, mint más nagyobb városokban hol elsőrendű üzletekben mint szabász és üzletvezető működtem, számos éven szerzett tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy minden e szakmába vágó megrendeléseket pontosan, finom kivitelben és a legújabb divat szerint teljesíthetek.

Ajánlom hibás, köszvényes, vagy más bántalmakban szenvedő lábakra or th o p é d lábbeli-készítményemet. Megrendelések eszközöltetnek közönséges és különleges bőrökből u m. valódi francia schevruex lissé, satin. salon- és orosz lak, s:arvas, finom zerge, valamint bagaria-, borju- és szines bőrökből Gummi és közönséges talppal, mindenféle alakban.

Raktár: uri-, női- és gyermek-czipőkben, **bőr kamásli** előlábbal és a nélkül, **Patent Galoschnoi** választékban. Midőn az eddigi kitüntető pártfogásért köszönetet mondok, kérem azt részemre továbbra is fentartani. Főtörekvésem az leend, hogy minden alkalommal pontosan, jutányosan és meglegedésre méltóan szolgáljam ki a nagyérdemű közönséget.

Szives pártfogásért esd

kiváló tisztelettel

FRENKEL L. PÓT,

czipész

1—4

Tisztelettel van szerencsém a helybeli és vidéki urak becses tudomására hozni, hogy több év óta fennálló, jó hírnévnek örvendő

FÉRFI SZABÁSZATI-MÜTERMEMET

főtér r. kath. plebánia-épületbe helyeztem át,

együttal szives tndomásukra hozom, hogy műtermemet kivált a Tava szi és Nyári idényre tetemes honi és külföldi ruha-szövetekkel rendeztem be, melyet személyes bevásárlásaim folytán a szövetek minőségéről és a ruhák készítéséért teljes felelősséget vállalok.

Végül megjegyezni kívánom, hogy a nem tőlem vásárolt szövetek megkésztését is készséggel elfogadom s főtörekvésem: mindenkor a PONTOSSÁG, JUTÁNYOS ÁR és az UJ-DIVAT.

Szives pártfogásukat kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Bartha János,

férfi-szabó.

9—*